

Kariyer Kararlılığı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kariyer Kararlılığı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24396>

Özet

Kariyer Kararlılık Ölçeği (KKO), bireylerin mesleki gelecekleri hakkında ne derece kesin ve emin kararlar alabildiğini ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, kariyer gelişim sürecinde bireylerin yaşadıkları **kararsızlık** durumunun aksine, tercih ettikleri mesleğe olan bağlılıklarını ve bu tercihlerinden duydukları güveni değerlendirir. 2019 yılında Tahsin Akçakanat ve H. H. Uzunbacak tarafından gerçekleştirilen bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini ortaya koyarak, **psikolojik danışmanlık** ve mesleki rehberlik alanlarında kullanılabilirliğini sağlamıştır.

Bu uyarlama, özellikle yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören ve kariyer yolculuklarında başarılı olma konusunda bulunan genç yetişkinlerin, kariyer hedeflerine ulaşma konusundaki içsel motivasyonları ve kararlık seviyelerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Ölçeğin sunduğu veriler, kariyer danışmanlarına, öğrencilerin desteklenmesi gereken alanları tespit etme ve uygun müdahale programları geliştirme fırsatı sunar.

Anahtar Kelimeler

Kariyer, Kararlılık, **Kariyer Kararlılık**, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Mesleki Rehberlik, Psikometrik, Genç Yetişkinler.

Yazarlar

Tahsin Akçakanat, H. H. Uzunbacak

Amaç

Kariyer Kararlılık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kendi kariyer seçimlerine yönelik duydukları kesinliği ve bu kararlara bağlılık düzeylerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Özgün ölçeğin psikometrik yapısını koruyarak, Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal eşdeğerliğini sağlamak, uyarlama çalışmasının birincil hedefi olmuştur. Bu ölçek, danışmanların bireylerin kariyer gelişim ihtiyaçlarını doğru bir şekilde tespit etmelerine yardımcı olacak güvenilir veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçek, kariyer kararsızlığı yaşayan bireyleri belirlemenin yanı sıra, kararlı olanların bu kararlılığın altında yatan psikolojik faktörleri anlamak için de kullanılmaktadır. Böylece, kariyer danışmanlık süreçlerinde bireyselleştirilmiş stratejilerin oluşturulmasına zemin hazırlar ve eğitim kurumlarında kariyer planlama hizmetlerinin etkinliğini artırır.

Yapı

Kariyer Kararlılık Ölçeği, psikolojide **kariyer kararı** olarak adlandırılan, bireyin mesleki hedeflerini netleştirme ve bu hedeflere yönelik eylemlerde bulunma konusundaki içsel kesinlik ve güven duygusunu ölçen bir yapıdır. Bu yapı, genellikle kariyer olgunluğu ve kariyer kimliği gelişimi ile yakından ilişkilidir. Kararlık, sadece bir mesleği seçmiş olmayı değil, aynı zamanda bu seçime yönelik olumlu duygusal tepkileri ve gelecekteki zorluklara karşı direnci de içerir.

Ölçek, kariyer gelişim teorileri bağlamında, bireyin öz-yeterlik algısı ve çevresel faktörlerle etkileşiminin bir sonucu olarak ortaya çıkan **mesleki seçim** sürecindeki başarıya yansıtılır. Yüksek kararlık puanları, bireyin kariyer keşif aşamasını başarıyla tamamladığını ve eyleme geçmeye hazır olduğunu gösterirken; düşük puanlar, ek rehberlik veya müdahale gerektiren kararsızlık, belirsizlik veya çatışma durumlarına işaret edebilir.

Geçerlik

Kariyer Kararlılık Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında (Akçakanat & Uzunbacak, 2019), ölçeğin **geçerlik** çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Yapı geçerliği, genellikle Doğrusal Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiş ve ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe örnekleme de korunduğu gösterilmiştir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen faktörlere yüklenmesini ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olması sağlamıştır.

Ek olarak, ölçüt başarıları geçerlik kapsamında, Kariyer Kararlılık Ölçeği puanları, kariyer kararsızlığı veya kariyer olgunluğunu ölçen bilinen ve güvenilir diğer ölçeklerle ilişkilendirilmiştir. Beklentilere uygun olarak, kararlık ölçeği puanları kararsızlık ölçeği puanları ile negatif yönde, olgunluk ölçeği puanları ile ise pozitif yönde anlamlı ilişki göstermesi, ölçeğin kuramsal yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü desteklemiştir.

Güvenirlilik

Uyarlama çalışmasında, Kariyer Kararlılık Ölçeği'nin iç tutarlılık **güvenirliği** Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Akçakanat ve Uzunbacak (2019) tarafından elde edilen Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin bütünü ve olası alt boyutları için yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir (genellikle 0.80 üzeri). Bu bulgu, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmekte tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı direncini ölçmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir. Belirli bir zaman aralığıyla aynı denek grubuna uygulanan ölçekten elde edilen puanlar arasındaki yüksek korelasyon, ölçeğin kararlık özelliğini zaman içinde tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve tesadüfi hatalardan arındırılmış olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Kariyer Karar?l??? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamasında, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek esast?r. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde geçerli olup olmad???n? test etmek için **Faktör Analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA ve/veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) kullan?lm???t?r. Genellikle CFA, uyarlama çal??malarında, orijinal modelin Türk kültürüne ne kadar uydu?unu do?rulamak için tercih edilir.

Elde edilen sonuçlar, ölçe?in tek boyutlu bir yapıya mı, yoksa kariyer karar?l???n?n farklı bile?enlerini (örneğin, özgüven, eylem plan? netli?i) temsil eden çok boyutlu bir yapıya mı korudu?unu aç?kça ortaya koymuştur. Akçakanat ve Uzunbacak'ın çal??ması, ölçe?in yapısal e?itlili?ini destekleyen güçlü faktör yükleri ve kabul edilebilir model uyum indeksleri sunarak, KKO'nun Türkiye'deki ara?t?rmalarda kullan?labilirli?ini peki?tirmiştir.

Enstrüman

Test Tipi: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçe?in formatına ba?lı olarak, genellikle 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme (Örneğin: Kesinlikle Kat?lıyorum'dan Kesinlikle Kat?ılmıyorum'a) kullan?lm???t?r.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve kariyer geçi? dönemindeki genç yetişkinler.

Ya? Grubu: Genellikle 18-25 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??ması, Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin lisans ve ön lisans programlarında okuyan öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, ka??t-kalem veya dijital formatta sunulabilen bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Kariyer Planlama, **Psikometrik Geçerlik**, Kariyer Geli?imi, Likert Ölçe?i, Eğitim Psikolojisi, **?ç Tutarlılık**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir).

Kurumsal E-posta Adresleri: tahsinakcakanat@sdu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Tahsin Akçakanat, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletme Bölümü (Bu bilgi e-posta adresinden çıkarılmıtır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Uyarlama çalışması 2019 yılında yayınlanmıştır.

Kullanım Şinleri ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik veya klinik amaçlarla kullanım için sorumlu yazar Tahsin Akçakanat ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kariyer-kararligi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Akçakanat, T., ve Uzunbacak, H. H. (2019). Kariyer Kararlılığı Ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 4(9), 159-170.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Kariyer Kararlılığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir.